

- утворення регіональних інституцій, що забезпечуватимуть взаємодію дослідницького сектора з вітчизняними виробничими установами з ймовірною подальшою інтеграцією в європейський та, у подальшому, глобалізований дослідницький простір;
- модернізація технологічних складових виробничих потужностей завдяки застосуванню новітніх технологій;
- формування й подальший розвиток “проривних” технологічних напрямів, що забезпечать конкурентноспроможність визначених галузей науково-виробничої сфери з домінуючим залучення вітчизняних наукових розробок.

Активізація дій усіх суб'єктів інноваційної діяльності Західного регіону щодо ефективного використання ринкових механізмів для подальшого інноваційного поступу, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері стимулюватиме розвиток інноваційної інфраструктури, піднесенню регіональної економіки.

Джерела та література

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 року №40-IV.
2. Регіональна політика та механізми її реалізації / За редакцією акад. НАНУ М.І.Долішнього. – Київ: НАНУ, ІРД НАНУ, 2003.
3. Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності: Постанова Верховної Ради України від 16.06.2004 року №1786-IV.
4. Л.Семів Кластерна модель регіонального ринку праці // Україна в XXI столітті: концепції та моделі економічного розвитку: Матеріали доповідей V Міжнародного конгресу українських економістів 22-26.05.2000 року. – Львів: ІРД НАНУ, 2000.

Іртишева І.О.

ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Вступ. З розвитком ринкових відносин в Україні зростає значення лізингу для суб'єктів господарювання як нового перспективного методу інвестування. Актуальність розвитку лізингової діяльності в умовах ринкової трансформації економіки України полягає, насамперед, у необхідності технічного переоснащення та оновлення основних фондів існуючих підприємств, запровадження нових результатів у процес виробництва, а також у потребі розширення матеріально-технічної бази малих та середніх підприємств у рамках програм розвитку малого та середнього бізнесу.

На сучасному етапі розвитку лізингових відносин проблеми організації та регулювання лізингу привертають увагу багатьох фахівців, про що свідчить значна кількість наукових публікацій, присвячених цій темі. Зокрема праці В.І. Артиша [1], Я. Білоусько [2], В. Васил'євої [3], В.В. Іванишина [4], О.А. Пласкіна [5], В. Ткаченко [6] та інших. Проте деякі аспекти названого питання ще залишаються малодослідженими, а саме проблема міжнародного лізингу.

Постановка завдання. У роботі досліджено лізингові операції при технічному оснащенні аграрного сектору України, висвітлено світовий досвід. Основними методами досліджень є аналітичні.

Результати. Для України міжнародний лізинг важливий як один з інвестиційних каналів, засіб придбання й збуту продукції, за допомогою якого Україна могла б налагодити виробництво якісних та конкурентоспроможних не тільки на внутрішньому ринку товарів. Завдяки цьому наша країна змогла б зайняти належне місце у міжнародному поділі праці, встановити партнерські відносини з іншими країнами.

Використання міжнародного лізингу як методу залучення інвестицій в економіку України є особливо корисним в сучасних умовах дефіциту капітальних вкладень за рахунок власних коштів підприємств, відсутності необхідної державної підтримки, недостатнього обсягу прямих іноземних інвестицій, обмеженого доступу до довгострокових кредитних ресурсів. Світова практика свідчить, що ці проблеми притаманні більшою чи меншою мірою і іншим країнам. Поряд з цим в світовій практиці нагромаджений досвід оцінки ефективності лізингових проектів та оптимізації вирішення дилеми вибору варіантів фінансування. Це зумовлює необхідність узагальнення подібного досвіду, його творчого застосування для оцінки привабливості міжнародного лізингу в Україні з урахуванням специфічних особливостей розвитку національної економіки. Не менш важливим для успішного розвитку лізингових відносин, в тому числі міжнародних, є виявлення тенденцій розвитку лізингового бізнесу і прогнозування місткості потенційного лізингового ринку в нашій країні. Сьогодні гостро постають питання вдосконалення організаційної, фінансово-економічної, інституційної, методичної та регуляторної систем лізингу в Україні. Необхідність поглиблених досліджень в зазначених сферах зумовлюється незначними обсягами лізингових операцій, збільшенням фізичного та морального зносу матеріально-технічної бази, незадовільними показниками оновлення основних фондів вітчизняних суб'єктів господарювання.

Міжнародний лізинг можна вважати формою експорту-імпорту капіталів, оскільки причини міграції капіталів є мотивами для експортних та імпортних лізингових операцій. Вони також виступають додатковим важливим джерелом збуту продукції, особливо дорогого високотехнологічного обладнання. Крім того, міжнародний лізинг можна розглядати як екологічно зорієнтований і інноваційний інструмент в умовах обмежених фінансових ресурсів, оскільки підприємства-лізингоодержувачі, використовуючи новітні екологічно безпечні технології, мають можливість економити на видатках, пов'язаних з за-

брудненням довкілля.

Світова практика виробила численні види лізингових операцій. Одним з таких варіантів, який широко використовується в міжнародному бізнесі і слугує важливим джерелом нових інвестицій, є фінансовий лізинг. Після становлення в окремих країнах, фінансовий лізинг швидко вийшов на міжнародний рівень. У зв'язку з цим в 1988 р. в м.Оттава було прийнято "Конвенцію про міжнародний фінансовий лізинг".

Відповідно до цієї Конвенції міжнародний лізинг - це лізинг, при якому суб'єкти лізингу перебувають під юрисдикцією різних держав, або якщо майно чи платежі перетинають державний кордон.

В другій половині 20 століття лізинговий бізнес успішно розвивався на всіх континентах. Серед причин успішного розвитку лізингу можна вважати переваги для всіх його учасників, а також державну підтримку лізингової діяльності, пов'язану з розумінням урядів багатьох країн важливої ролі лізингу і, зокрема, міжнародного лізингу, в активізації інвестиційної діяльності.

Відповідно до правил Міжнародного валютного фонду зобов'язання, що випливають із лізингу, не включаються в обсяг зовнішньої заборгованості держави. Тому він знаходить підтримку держави. Крім того, орендні платежі, як правило, належать до операційних витрат і тому не оподатковуються. Орендар проводить орендні платежі за статтею витрат і має можливість після завершення терміну договору викупити предмет оренди за залишковою вартістю у свою власність, а може укласти новий ліцензійний договір на нове, більш сучасне устаткування. Його не цікавить проблема утилізації устаткування, що відслужило свій термін. При цьому мито стягується при придбанні із залишкової вартості, що являє собою значну економію для орендаря.

Лізинг має багатofакторний прямиий і опосередкований вплив на макроекономічне становище країни. Лізинг і кредитні операції розглядають швидше як доповнювачі, а не замітники. Виходячи з цього, лізинг як фінансовий інструмент прямо сприяє інвестиційному процесу, не зменшуючи обсягів кредитних операцій. Емпіричні дані підтверджують зростаючу питому вагу лізингу в загальному обсязі інвестицій в багатьох зарубіжних країнах. Також лізинговий бізнес стимулює інноваційну діяльність, підвищує рівень зайнятості, має позитивний вплив на платіжний баланс, розвиток підприємництва, конкуренції та ринкових відносин країни. Економічне становище країни в цілому покращується, коли суб'єкти господарювання не обмежені в своїй діяльності і можуть фінансувати своє розширення не лише традиційними кредитними методами. Це призводить до переходу економіки на якісно новий рівень ефективності.

Порівняльний аналіз економіко-правових засад становлення лізингового бізнесу в деяких країнах Центральної та Східної Європи свідчить про певну подібність нормативно-правового регулювання цих країн, що створює умови для інтеграції їх лізингових ринків. На відміну від України, Польщі і Беларусі, в Росії з метою стимулювання розвитку міжнародного лізингу запроваджено пільговий режим оподаткування для іноземних лізингодавців.

Імпортні лізингові операції, в яких постачальником виступають зарубіжні виробники устаткування, для стимулювання інвестиційної діяльності відіграють сьогодні більшу роль, ніж внутрішній лізинг. Аналіз екологічної ситуації у техногенній сфері, структури витрат та ризиків для підприємств, що забруднюють довкілля внаслідок використання застарілих екологічно небезпечних технологій показує, що міжнародний лізинг прогресивного устаткування є одним з шляхів зниження цих додаткових витрат та ризиків.

Отже, лізинговий бізнес в Україні лише починає свій розвиток. Майбутня його еволюція в нашій країні буде залежати від комплексного вирішення існуючих проблем, які заважають гармонійно розвиватися лізинговому бізнесу. У розв'язанні цих завдань слід зважати на пріоритетність поширення лізингових операцій в певних галузях та регіонах України.

На даному етапі міжнародний лізинг не може повністю реалізувати закладений в ньому потенціал для задоволення інвестиційних потреб вітчизняних підприємств через нерозвиненість фінансового та інвестиційного ринків, інституційної інфраструктури лізингу, нестабільність макроекономічного середовища, а особливо недосконалість нормативно-правового регламентування лізингових операцій та відсутність будь-яких стимулів з боку держави для їх розвитку. Це підтверджує аналіз місткості теперішнього лізингового ринку України.

Сьогодні актуальною є проблема створення сприятливого економіко-правового клімату для суб'єктів лізингового процесу. У розв'язанні цих завдань слід зважати на пріоритетність стимулювання розвитку міжнародних лізингових операцій в певних галузях та регіонах нашої країни.

Корисний досвід міжнародного лізингу накопичений низкою авіаційних компаній України. Зокрема, українське-ірландське спільне підприємство "Міжнародні авіалінії України" (МАУ) завдяки лізингу трьох "Боїнгів" здійснює рейси більше ніж 20 міжнародними маршрутами. Сам лізинг став можливий завдяки високому авторитету партнера – ірландської компанії, що є світовим лідером у сфері послуг з лізингу літаків.

Світовий досвід доводить, що лізинг відіграє досить відчутну позитивну роль і в агробізнесі. Серед актуальних проблем сільськогосподарського виробництва особливо болючою є проблема технічного забезпечення виробничого потенціалу. Не рідко у засобах масової інформації можна почути думку про те, що коли ситуація із технічним забезпеченням аграріїв не зміниться, то через кілька років хліборобам доведеться взяти до рук коси і серпи.

Дослідження засвідчили, що продуктивність кожного зернозбирального комбайна з терміном експлуатації понад 10 років удвічі нижча, ніж нових. Крім того, у експлуатаційних затратах таких машин різко зростає частка запасних частин та паливно – мастильних матеріалів. За даними Держкомстату, частка такої техніки у господарствах на початок 2006 року становить понад 60%. Отже, загальна проблема

технічного забезпечення агропромислового виробництва потребує невідкладного розв'язання і зводиться до таких основних завдань:

- збільшення обсягів виробництва нової агротехніки;
- підвищення її продуктивності;
- удосконалення функціональних можливостей;
- поліпшення технічного стану наявних сільськогосподарських машин.

Розв'язання зазначених проблем неможливе без залучення значних обсягів інвестиційних ресурсів, що потрібні як споживачам сільськогосподарської техніки, так і її виробникам. Виробництво тракторів різко скоротилося і тільки за останні роки можна спостерігати невелике зростання виробництва техніки, що графічно показано на рисунку 1. Поряд із цим ціни на техніку продовжували зростати, підвищуючи її недоступність для споживачів. У результаті підприємства сільськогосподарського машинобудування зазнали величезних збитків, а на складах почала нагромаджуватись нереалізована техніка.

Кількість, шт.

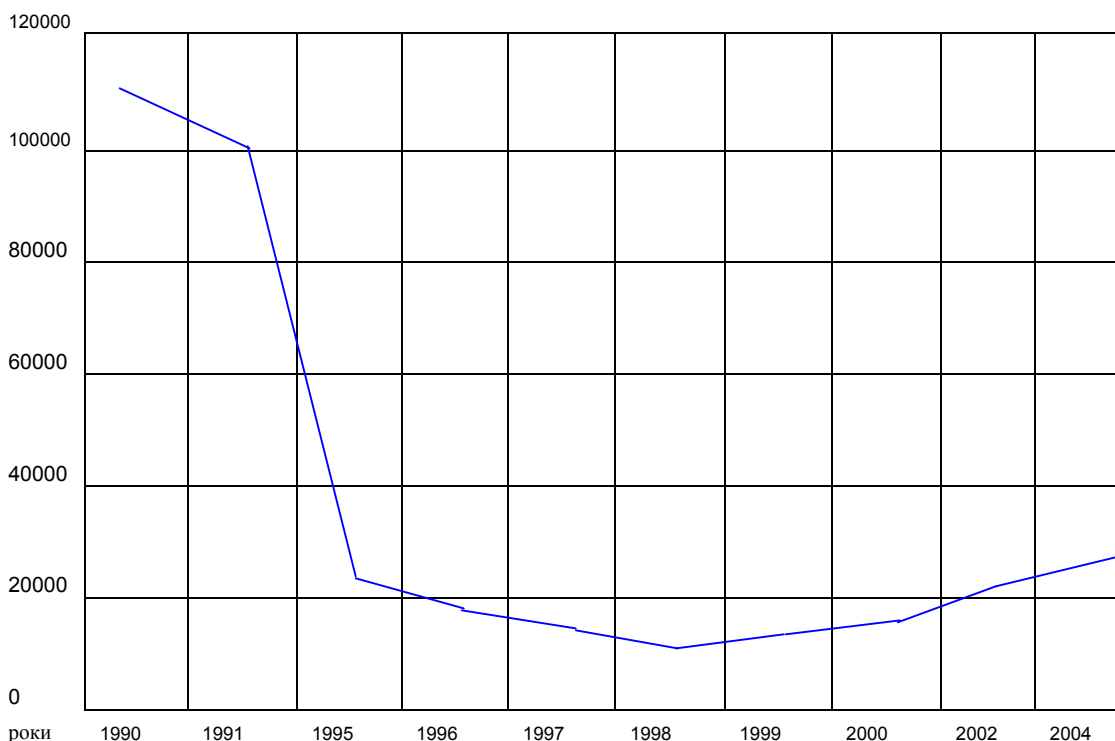

Рис.1. Виробництво тракторів в Україні

Вихід із такого становища вбачаємо насамперед у стимулюванні попиту, що передбачає забезпечення доступної техніки для її споживачів. При цьому діяти потрібно одночасно у двох напрямках: з одного боку підвищувати платоспроможність сільгоспвиробників, а з другого – знижувати вартість сільськогосподарської техніки. Щодо іншого шляху – підвищення платоспроможності споживачів, то тут можливі два варіанти:

- забезпечення зростання прибутковості сільгоспвиробників;
- забезпечення доступності середньо – та довгострокових кредитів для закупівлі сільськогосподарської техніки.

Сьогодні обидва варіанти опрацьовуються і вже помітні зрушення у цих напрямках, однак потреби в інвестиційних ресурсах і, зокрема, для оновлення матеріально – технічної бази не задоволені. Серед ефективних шляхів розв'язання проблеми забезпечення сільськогосподарських товаровиробників технічними засобами, поповнення та оновлення машинно - тракторного парку, подолання „вузьких місць” у процесах відтворення та кругообігу основних обігових фондів, впровадження нових прогресивних технологій, важливу роль відіграє підприємницька лізингова діяльність, яка в умовах високих ставок банківських кредитів дає можливість у найкоротший термін вирішити цю проблему. Але лізингові операції ще не набули належного поширення в Україні. Їхнє застосування стримується надто високим рівнем відсотків за кредит, не платоспроможністю значної частини товаровиробників, невідпрацьованим податковим і амортизаційним законодавством. Не останню роль у стримуванні лізингового підприємництва грає відсутність належного правового забезпечення.

Висновок. Використання лізингу в сільському господарстві, хоча і не вирішує всіх важливих питань, все ж допоможе розв'язанню проблеми подолання безвихідної ситуації у виробництві сільськогосподарської продукції, зумовленої диспаритетом цін на сільськогосподарську техніку і продукцію сільського господарства. Розвиток лізингу дасть змогу отримати негативний конкретний результат, який сприятиме піднесенню АПК і народного господарства України в цілому.

Отже, для проведення лізингових операцій в Україні, особливо в АПК, існує досить широка перспек-

тива. Проте розвиток лізингу набуде прискорення лише за умови державної підтримки, створення належної законодавчої бази та розуміння цієї проблеми кожною особою, причетною до економіки нашої держави.

Джерела та література

1. Артиш В.І. Лізинг в інвестуванні сільського господарства України // Економіка АПК. –2002. –№1. – С.83-87.
2. Білоусько Я. Форми і методи регулювання цін на сільськогосподарську техніку // Економіка України.- 2001.-№1.-С.67.
3. Васил'єва В. Лізинг у технічному переоснащенні агропромислового виробництва // Економіка АПК. – 2004. –№7. – С. 66-69.
4. Іванишин В.В. Фінансовий лізинг і його роль у матеріально - технічному забезпеченні АПК // Фінанси АПК.-2003.-№2.-С.42-44.
5. Плаксін О.А. Систематизація видів лізингу // Економіка АПК. –2005. –№9. –С.72-78.
6. Ткаченко В. Фінансовий лізинг в АПК // Сільський журнал. –2003. –№10. –С.7-8.
7. <http://www.academia.org.ua>
8. <http://www.ukragroportal.com>
9. <http://www.ukrstat.dov.ua>
10. <http://www.umoloda.kiev.ua>

Лагодієнко В.В.

ВИМОГИ СОТ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Державне регулювання України, як країни з перехідною ринковою економікою, повинно базуватися на основних положеннях та вимогах СОТ (Світової організації торгівлі). Україна вибрала курс Європейської інтеграції, тому її економіка повинна відповідати та працювати по принципах світового ринку.

Держави - учасники Світової організації торгівлі признають, що їх економічні та торгові відносини повинні сприяти підвищенню рівня життя, досягненню більш повної зайнятості населення, високих постійно зростаючих доходів та ефективних потреб, росту виробництва і торгівлі товарами та послугами з більш корисним використанням світових ресурсів з метою стабільного розвитку. Також вони повинні сприяти захисту та охороні навколишнього середовища з урахуванням потреб та інтересів, пов'язаних з неоднаковим рівнем їх економічного розвитку. Учасники звертають увагу на те, що для росту міжнародної торгівлі необхідно враховувати різний рівень економік, а саме менш розвинені повинні займати долю, згідно власних потреб їх економічного розвитку. Держави повинні заключати такі домовленості та договори, які повинні бути взаємовигідні та направлені на значне скорочення тарифів та інших бар'єрів у торгівлі, а також на знищення дискримінаційних мір у міжнародній торгівлі.

Основна ціль створення Всесвітньої організації торгівлі є створення цільної, стабільної та ефективно системи різноманітних норм, які базуються на Генеральній домовленості з тарифів та торгівлі, а також на досягнутих результатах лібералізації торгівлі, з урахуванням результатів Уругвайського

раунду, та на основних принципах різноманітної торговельної системи.

Мета наших досліджень. Проаналізувати основні положення та вимоги Світової організації торгівлі, основні моменти державного регулювання ринку сільськогосподарської продукції, що відповідають принципам світового ринку і які повинні працювати в умовах України.

Результати. Державне регулювання ринку сільськогосподарської продукції - це втручання держави у обмінні процеси (інтервенції та експортно-імпорتنний режим), що здійснюється у потрібний час, у потрібному місці, у необхідних розмірах і переважно ринковими важелями.

В цьому плані розрізняють грошові інтервенції і товарні. Грошові інтервенції застосовуються державою у разі регулювання ринкових цін на сільськогосподарську продукцію: держава закуповує продукти, і такий спосіб підтримує попит, захищає вітчизняного товаровиробника. Товарні інтервенції - це пропозиція раніше закупленої сільськогосподарської продукції в інтересах споживача, що стримує підвищення цін, або пряме державне фінансування виробників сільськогосподарської продукції у межах державних комплексно-цільових програм.

У рамках експортно-імпортного регулювання застосовуються експортні субсидії з метою підтримки експорту у разі перевищення внутрішніх цін світовими, а також протекціоністські митні тарифи, зорієнтовані на захист внутрішнього ринку. Розвинені країни активно стимулюють національне сільське господарство шляхом регулювання внутрішніх цін, що перевищують світові, та експортної експансії національного аграрного виробництва.

Кожне підприємство - виробник сільськогосподарської продукції повинно мати власні особливості організації виробництва, специфіку технологічного процесу, але незалежно від форми організації виробництва їх діяльність підпорядкована вимогам законів країни, інших нормативних актів.

Організуючі підприємницьку діяльність, товаровиробники дотримуються принципів ринкової економіки: конкуренція, самозабезпечення, вільний вибір партнерів.